

IWONA KAJDAN-ZYSNARSKA
*Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
Oddział w Poznaniu*

MECHANIZMY WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ

W grudniu ubiegłego roku Ministerstwo Rolnictwa w Grecji oraz Międzynarodowe Centrum Wyższych Studiów Rolniczych Regionu Śródziemnomorskiego zorganizowało na Krecie tygodniowe seminarium nt.: „Mechanizmy Wspólnej Polityki Rolnej”. W szkoleniu uczestniczyły 23 osoby z Polski, w tym: 9 przedstawicieli z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 4 z Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa oraz 10 z Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich (Brwinów, Poznań, Wrocław, Radom, Przysiek, Barzkowice).

Seminarium odbyło się w Centrum Konferencyjnym Śródziemnomorskiego Instytutu Rolniczego w Chanii (The Mediterranean Agronomic Institute of Chania – MAICh), jednym z instytutów Międzynarodowego Centrum Wyższych Studiów Rolniczych Regionu Śródziemnomorskiego. Program szkolenia obejmował 6 dni wykładów prowadzonych przez przedstawicieli greckiego Ministerstwa Rolnictwa oraz wykładowców wyższych uczelni z Grecji i Kanady.

Tematyka seminarium dotyczyła następujących zagadnień:

- Wspólnej Polityki Rolnej w krajach członkowskich UE, w tym:
 - zasady i cele WPR,
 - finansowanie WPR,
 - reforma WPR,
 - Agenda 2000,
 - cele GATT,
 - wspólna organizacja rynku rolnego UE
- oceny inwestycji rolniczych;
- zarządzania finansami w UE;
- polityki monetarnej UE;
- przemysłu spożywczego w UE;
- agrobiznesu w UE;

- marketingu i promocji produktów z uwzględnieniem ich jakości;
- instytucji UE i procesów podejmowania decyzji.

Grupa polskich doradców rolniczych z Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich zainteresowana była najbardziej postanowieniami zawartymi w Agendzie 2000 - dokumencie przygotowanym przez Komisję Europejską i przyjętym przez Radę Europejską podczas obrad w Berlinie w dniu 26 marca 1999 roku. Dokument ten jest szczególnie ważny dla państw stowarzyszonych, ubiegających się o członkostwo z UE, ponieważ zawiera nową perspektywę finansową obejmującą wydatki UE na Wspólną Politykę Rolną w latach 2000 – 2006, uwzględniając środki przedakcesyjne na wsparcie sektora rolno-przetwórczego i rozwój obszarów wiejskich w Polsce.

Agenda 2000 określa następujące cele zreformowanej polityki rolnej:

- zwiększenie konkurencyjności rolnictwa Unii Europejskiej na rynku zewnętrznym i wewnętrznym,
- zagwarantowanie konsumentom bezpieczeństwa żywności,
- podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości produktów rolnych,
- zapewnienie rolnikom godziwych warunków życia i stabilnych dochodów z gospodarstw rolnych,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska,
- stworzenie alternatywnych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych i poza nią.

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej można wyróżnić cztery główne instrumenty wspierania rolnictwa:

- podtrzymywanie cen rynkowych (market price support) prowadzące do kształtowania się cen unijnych na poziomie wyższym od cen światowych poprzez:
 - stosowanie instrumentów polityki handlowej,
 - zakupy interwencyjne,
 - dotowanie do eksportu rolnego,
 - zagospodarowanie nadwyżek.
 - ograniczenia ilościowe (m.in.: cukier, mleko, zboża) polegające na ograniczeniu produkcji na poziomie niższym od tego, jaki miałby miejsce bez stosowania ograniczeń,
- bezpośrednie podtrzymywanie dochodów rolniczych (direct income support) polegające na tym, że rolnicy w UE otrzymują pewną sumę pieniędzy ponad to, co uzyskują ze sprzedaży,
- redukcja kosztów produkcji (instrumenty polityki kredytowej, dotacja do środków produkcji, polityka podatkowa) oraz usługi ogólne, tj.: badania, doradztwo, inspekcja sanitarno-weterynaryjna, zwalczanie szkodników i chorób, marketing, promocja itd.).

Finansowanie WPR odbywa się w dużym stopniu z budżetu Unii Europejskiej. Najważniejszym źródłem dochodu budżetu są wpływy z podatku VAT, składki członkowskie oraz opłaty celne.

W ramach seminarium jeden dzień przeznaczono na zwiedzanie rolniczych spółdzielni produkcyjnych zajmujących się przetwórstwem i pakowaniem oliwy z oliwek oraz sortowaniem i pakowaniem pomarańczy.

Związek Spółdzielni Rolniczych *Kolymvari* zajmuje się skupem oliwek, produkcją, pakowaniem i eksportem oliwy. Przedsiębiorstwo zajmuje obszar ok. 47000 m² i jest wyposażone w nowoczesne maszyny i urządzenia do wydajnej obróbki surowca. Dzięki tłoczeniu na zimno, oliwa z *Kolymvari* posiada delikatny smak i aromatyczny zapach. Spółdzielnia rozlewa oliwę z oliwek do butelek i puszek o różnej pojemności i eksportuje ją do USA, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Australii, Holandii, Finlandii i Polski.

Natomiast, Związek Spółdzielni Rolniczych *Maleme* zrzesza producentów tego regionu uprawiających pomarańcze metodami ekologicznymi, prowadzi skup, sortowanie, pakowanie i eksport pomarańcz na rynek europejski oraz zaopatruje liczne sklepy w Grecji. Ponadto doświadczona kadra naukowa i techniczna wspiera producentów poprzez całoroczny nadzór i doradztwo technologiczne na każdym etapie uprawy, zbioru i kwalifikacji jakości. Spółdzielnia posiada wyspecjalizowane linie technologiczne do dokładnego mycia, sortowania wg wielkości owoców, wybarwienia skórki oraz nowoczesny system pakowania pomarańcz, spełniając wymagania Unii Europejskiej. Obecnie spółdzielnia jest w końcowym etapie uzyskania certyfikatu systemu zarządzania jakością potwierdzającego zgodność z normą ISO 9002.

Uczestnicy seminarium zapoznali się również z działalnością powołanego w 1983 roku Śródziemnomorskiego Instytutu Rolniczego w Chanii, który jest jednym z czterech instytutów należących do Międzynarodowego Centrum Wyższych Studiów Rolniczych Regionu Śródziemnomorskiego. Centrum to zostało utworzone w 1962 roku na mocy porozumienia między rządami siedmiu południowych państw europejskich, tj.: Francji, Grecji, Włoch, Portugalii, Hiszpanii, Turcji i ex – Jugosławii. Oprócz ww. krajów, członkami Centrum w późniejszych latach zostały: Albania, Algieria, Egipt, Liban, Malta, Maroko i Tunezja. Głównym celem powołania takiego Centrum było prowadzenie różnych form doskonalenia zawodowego umożliwiających zdobycie dodatkowej wiedzy technologicznej i techniczno-ekonomicznej oraz rozwój współpracy międzynarodowej między specjalistami w dziedzinie rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego i ochrony środowiska naturalnego w krajach Morza Śródziemnego. Międzynarodowe Centrum Wyższych Studiów Rolniczych Regionu Śródziemnomorskiego posiada obecnie cztery instytuty tj.: Śródziemnomorski Instytut Rolniczy (ŚIR) w Bari (Włochy), ŚIR w Montpellier (Francja), ŚIR w Saragossie

(Hiszpania) i ŚIR w Chanii (Grecja). Instytuty te prowadzą działalność szkoleniową i badawczą w zakresie:

- polityki rolnej,
- polityki żywnościowej, w tym produkcji żywności bezpiecznej dla zdrowia,
- ochrony środowiska,
- zarządzania zasobami naturalnymi,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- innowacji technologicznych.

Śródziemnomorski Instytut Rolniczy w Chanii jest instytucją finansowaną z budżetu państwa. Działalność szkoleniowa instytutu polega na prowadzeniu studiów podyplomowych jednorocznych i dwuletnich oraz krótkich, intensywnych kursów specjalistycznych i seminariów naukowych, jak również organizowaniu międzynarodowych sympozjów i konferencji. Programy akademickie studiów podyplomowych obejmują swym zakresem następujące dziedziny:

- nauki ekonomiczne, w tym zarządzanie i marketing;
- środowisko, w tym: zarządzanie środowiskowe, ekologia, odnawianie i ochrona zasobów naturalnych;
- zarządzanie jakością żywności, w tym: technologia żywności, systemy zarządzania jakością;
- ogrodnictwo i technologia, w tym: produkcja integrowana;
- produkty naturalne, w tym: rośliny aromatyczne i farmaceutyczne.

Działalność badawcza Instytutu wiąże się bezpośrednio z programami realizowanymi w ramach studiów podyplomowych. W Śródziemnomorskim Instytucie Rolniczym w Chanii istnieje możliwość ubiegania się o całkowite sfinansowanie lub częściowe dofinansowanie podwyższania kwalifikacji zawodowych w ramach studiów podyplomowych.

Szczegółowe informacje w tym zakresie oraz na temat działalności Instytutu można uzyskać pod adresem:

The Mediterranean Agrinomic Institute of Chania,
Alsyllion Agrokepion, P.O. Box 85, GR – 73100, CHANIA, CRETE (Greece)
tel./fax + 30 821 811151,
E-mail: alkinoos @maich.gr